

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο κἀγὼ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

Μετὰ τὴν λεγομένη Μεγάλῃ Πανορθόδοξο Σύνοδο τοῦ 2016

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας*

Μέρος Τρίτο

Γ'. «Ταύτιση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν διοίκησή της»

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, ὡς γνωστόν, δὲν ἀναφέρθηκε –δια-χρονικά– στὶς προηγούμενές της Οἰκουμενικὲς ἢ Πανορθόδοξες Συνόδους, οὔτε καὶ καταδίκασε καμία ἀπὸ τὶς προγενέστερα καταδικασμένες αἱρέσεις, οὔτε βέβαια καὶ κάποια ἀπὸ τὶς σύγχρονες, πρᾶγμα ποῦ συνιστᾷ «πρωτότυπη» παραφωνία στὴν Ἱστορία τῶν Συνόδων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ὅλων παραδόξως, ὅμως, ἡ «Σύνοδος» αὐτὴ ἀπειλεῖ ὅσους ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους θὰ ἀντιδράσουν στὶς ἀποφάσεις της.

Ἐπιπροσθέτως, ἡ παραπάνω «Σύνοδος» κάνει ἀνεπίγνωστη σύγχυση ἀνάμεσα στὴν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, –ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ– καὶ τὴν Διοίκησή της.

Γιὰ τὸ σοβαρότατο αὐτὸ θέμα θὰ σημειώσουμε –μὲ κάθε δυνατὴ συντομία– τὰ ἐξῆς σημαντικὰ, ἀπὸ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογικὴ ἄποψη.

Ἡ πρόσφατη ἐκκλησιολογικὴ ἐκτροπὴ τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης κατέδειξε, γιὰ μία ἀκόμη φορά, αὐτὸ ποῦ εἶναι ἤδη καταγεγραμμένο στὴν Ἐκκλησιαστικὴ μας Ἱστορία.

Κατέδειξε, δηλαδή, ὅτι τὸ Συνοδικὸ Σύστημα ἀπὸ μόνο του δὲν

(*) Πηγή: http://epomeni-tois-agiois-patras.blogspot.gr/2016/09/blog-post_12.html

• Ἐπιμέλ., ὑπέρτιτλ., παράγγ., ἔντονα ἡμέτ.

διασφαλίζει μηχανιστικά την ὀρθότητα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

Αὐτὸ γίνεται μόνο, ὅταν οἱ Συνοδικοὶ Ἐπίσκοποι ἔχουν μέσα τους ἐνεργοποιημένο τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ τὴν Ὑποστατικὴ Ὁδό, τὸν Χριστὸ δηλαδή, ὅποτε ὡς Συν-Οδικοὶ (ὡς αὐτοὶ δηλαδή πὸν πηγαίνουν ἐπὶ τῆς Ὁδοῦ πὸν εἶναι ὁ Χριστός, μαζὶ μὲ τὸν Χριστὸ) εἶναι στὴν πράξη καὶ «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι».

Ὅπως ἀποδείχθηκε, δυστυχῶς, αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου αὐτονόητο στὶς μέρες μας.

Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι λανθασμένο τὸ ἐπιχείρημα πὸν προβάλλεται κατὰ κόρον τόσο ἀπὸ πιστοὺς ὅσο καὶ ἀπὸ Ἱερεῖς καὶ Ἐπισκόπους, ὅτι θὰ πράξουμε «ὅ,τι πεῖ ἡ Ἐκκλησία» ἢ «περιμένουμε τὴν ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας», ἐννοώντας συνήθως καὶ ἄκριτα τὴν ὁποιαδήποτε ἀπόφαση τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀγνοώντας, ὅτι **ὑπάρχει σαφὴς διάκριση ἀνάμεσα στὴν Ἐκκλησία, καθ'ἑαυτὴν, –ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ– καὶ τὴν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁποία ἐκφράζει πράγματι τὴν Ἐκκλησία, μόνον ὅμως ὑπὸ συγκεκριμένες καὶ σαφεῖς προϋποθέσεις.**

Τὴν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας συνιστοῦν οἱ Ἐπίσκοποι στὴν Ἐπισκοπὴ τους καὶ οἱ Σύνοδοι τῶν Ἐπισκόπων σὲ Τοπικὸ ἢ Πανορθόδοξο ἐπίπεδο.

Αὐτοὶ μαζὶ μὲ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸ συναποτελοῦν τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ συνέπεια, δὲν μπορεῖ ὁ Ἐπίσκοπος νὰ ἀγνοεῖ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὸ ἀποδεικνύεται καὶ ἱστορικῶς. Στὴν Α' Ἀποστολικὴ Σύνοδο –ὅπου Πρῶτος καὶ Πρόεδρος δὲν ἦταν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ἀλλὰ ὁ Ἀδελφόθεος Ἰάκωβος– ἐκφράστηκε ἡ Συνοδικὴ Ἀλήθεια «σὺν ὅλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ»: «Ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν».

Τὸ «ἡμῖν» δὲν ἦταν ἀπλῶς μόνον οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ «οἱ σὺν αὐτοῖς», δηλαδή οἱ Πρεσβύτεροι, «σὺν ὅλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ».

Καὶ ὅλη ἡ Ἐκκλησία εἶναι καὶ ὁ ἀπλὸς λαός. Ἀλλὰ καὶ στὴν περίπτωσή τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ θεολογικὴ θέση ἐνὸς νεαροῦ Διακόνου, τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ἐξέφρασε τὴν ὅλη Ἐκκλησία.

Κατὰ συνέπεια, καὶ αὐτὴ ἡ ὀρθότητα καὶ Οἰκουμενικότητα μιᾶς Πανορθοδόξου Συνόδου κρίνεται ἀλαθῆτως ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰδικότερα ἀπὸ τὴν **γρηγοροῦ-**

σα δογματική συνείδηση τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία (συνείδηση) στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὸ μόνο ἐρμηνευτικὸ «κλειδί» γιὰ τὴν διαπίστωση τῆς γνησιότητος τοῦ φρονήματός της.

Κι ὅταν λέμε **δογματική συνείδηση**, ἐννοοῦμε τὴν πνευματικὴ γνώση, ποῦ γεννιέται –χαρισματικῶς– στήν καρδιά τῶν πιστῶν ἀπὸ τὴν ἀγιοπνευματικὴ ἄκτιστη Χάρη τοῦ ἐνεργοποιημένου Ἁγίου Χρίσματος τους. **Εἶναι** ἡ συμπεκνωμένη πνευματικὴ ἐμπειρία μέσα στήν Ἐκκλησία, τὸ λειτουργοῦν δηλαδὴ μέσα μας Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο λάβαμε. **Καὶ** αὐτὴ εἶναι ἡ μοναδικὴ ἰσότητα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μέσα στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτό, καὶ ἡ **δογματικὴ συνείδηση** τῶν πιστῶν εἶναι τελειῶς ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν κατὰ κόσμον μόρφωσή τους καὶ ἀπὸ τὴν ἐνδεχόμενη διανοητικὴ ἢ μὴ διανοητικὴ ἐνασχόλησή τους. **Ὅταν**, λοιπόν, αὐτὴ ἡ **δογματικὴ συνείδηση** τῶν μελῶν ὅλης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐνεργοποιημένη, ἀναδεικνύεται σὲ ὑπέρτατο κριτήριο τῆς ἀληθείας.

Ἐνα γεγονός, ποῦ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύση τῆς Ἐκκλησίας καὶ μαρτυρεῖται ἀδιάψευστα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὰ μας Ἱστορία, εἶναι ὅτι ὑπῆρξαν ὄχι μόνον Πατριάρχες, Μητροπολίτες καὶ Ἐπίσκοποι αἰρετικοί, ἀλλὰ καὶ Πανορθόδοξοι Σύνοδοι, ποῦ –ἐνῶ συνιστοῦν τὸ ἀνώτατο Διοικητικὸ ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας– ἀπορρίφθηκαν ἀπὸ τὴν συνείδηση τοῦ πληρώματός της καὶ χαρακτηρίσθηκαν Ψευδοσύνοδοι ἢ Ληστρικὲς Σύνοδοι.

Κι αὐτό, γιὰ τὸ στα δογματιὰ θέματα ἡ **ἀλήθεια δὲν βρίσκεται στὴν πλειονοψηφία τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων.**

Ἡ ἀλήθεια, καθ'αυτὴν, εἶναι πλειοψηφικὴ. **Δηλαδὴ** καὶ ἕνας ὅταν τὴν ἐκφράζει, αὐτὴ πλειοψηφεῖ, ἐναντι τῶν ἑκατομυρίων καὶ δισεκατομυρίων ἄλλων ψήφων, ποῦ εἶναι ἀντίθετες.

Γιατὶ ἡ Ἀλήθεια στήν Ἐκκλησία **δὲν εἶναι ἰδέα, δὲν εἶναι ἀποψη. Εἶναι Ὑποστατικὴ. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.**

Γι' αὐτό, καὶ ὅσοι διαφωνοῦν μὲ αὐτὴν, ἀποκόπτονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ καθαιροῦνται καὶ ἀφορίζονται, κατὰ περίπτωσιν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ ἴδιο τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, τὸ ὁποῖο λειτουργεῖ καὶ ἐκφράζεται καὶ μὲ μεμονωμένα πρόσωπα.

Αὐτὸ τὸ ἔδειξε χαρακτηριστικὰ ἡ ἱστορία στὸ πρόσωπο τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, καθὼς καὶ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ στήν ψευδοσύνοδο τῆς Φλωρεντίας, οἱ ὁποῖοι

ήτανε μονάδες, έναντι τῆς κυριαρχίας τῆς πλειοψηφίας.

Ἄποδεικνύεται ἐδῶ, πὼς ἓνας ἄνθρωπος ἔδωσε τὴν ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν δικαίωσε ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία καὶ ἀγίασε σὲ σχέση μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους, τὸν Αὐτοκράτορα, τὸν Πατριάρχη καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους ποὺ συμμετείχαν, καὶ οἱ ὅποιοι δὲν ἐξέθεσαν τὴν ἀλήθεια.

Ἄρα, δὲν εἶναι θέμα ἀριθμοῦ, ἀλλὰ θέμα Ἀληθείας ἢ μὴ Ἀληθείας. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν πρέπει νὰ τὸ ξεχνοῦμε, γιατί εἶναι ἡ ποιητικὴ διαφορὰ μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ ἑτεροδοξίας, στὴν πράξη.

Στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τὰ πράγματα δὲν λειτουργοῦν παπικά. Δὲν εἶναι ὁ Πάπας ὑπεράνω καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὅπως ἐκεῖ, οὔτε φυσικὰ ἐδῶ ὑπάρχει κάποιος ἐπιμέρους Πάπας, ποὺ νὰ τοποθετηθεῖ πάνω ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἄρα, κριτήριο στὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι, ὅτι συνῆλθε ὅλη ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἀπεφάσισε κάτι πλειοψηφικά.

Θὰ μπορούσε νὰ εἶναι θεωρητικὰ καὶ ὄλοι οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ ἓνας, δύο, τρεῖς ἢ ἐλάχιστοι ἀπὸ αὐτοὺς νὰ λέγανε κάτι τὸ ἀντίθετο. Δὲν σημαίνει, ὅτι ἐκεῖνο, ποὺ θὰ πεῖ ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Ἐπισκόπων, ἀποτελεῖ ἐγγέγυο τῆς Ἀληθείας, καὶ ὅτι θὰ πρέπει ὅπωςδῆποτε αὐτὸ νὰ τὸ ἀποδεχτεῖ τὸ πλήρωμα.

Ἄρα, δὲν εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα στὴν Ἐκκλησία. **Κ**ριτήριο τῆς Ἀληθείας εἶναι, ἐὰν τὰ λεγόμενα στὶς Ἐκκλησιαστικὲς Συνόδους εἶναι «ἐπόμενα τοῖς Ἁγίοις Πατράσι».

Εἶναι θέμα τῆς ὅλης Ἐκκλησίας νὰ ἀποτιμήσει στὸ μέλλον, ἐν Συνόδῳ, θεολογικὰ καὶ τελεσίδικα, τὶς ἀποφάσεις αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ «Συνεδρίου».

Ἔως τότε, ὅμως, μπορεῖ καὶ πρέπει ὁ κάθε πιστὸς νὰ τοποθετηθεῖ στὶς μετέωρες αὐτὲς ἀποφάσεις αὐτοῦ τοῦ «Συνεδρίου» μὲ τὰ κριτήρια τῆς **δογματικῆς συνειδήσεως** τῆς Ἐκκλησίας, διαχρονικῶς.

Τὰ ἀσφαλῆ κριτήρια αὐτῆς τῆς **δογματικῆς συνειδήσεως** συνοψίζονται στὸ περιεχόμενο τῆς ἀγιοπατερικῆς ρήσεως: «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι».

Καὶ ἡ ρῆση αὐτὴ ἀφορᾷ καίρια τόσο τὸν τύπο τῶν Συνόδων ὅσο καὶ τὴν δογματικὴν διδασκαλία τους.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἂν τὸ εὐλαβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας –ὡς φορέας τῆς **δογματικῆς συνειδήσεως** της– ἐπιβεβαιώνει τὴν

ὀρθότητα τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἀκυρώνει ἀποφάσεις Πανορθόδοξων Συνόδων θεωρώντας τες ὡς Ψευδοσυνόδους, τότε εἶναι προφανές, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐκφραστεῖ μὲ φόβο Θεοῦ καὶ ἔνθεο ζῆλο καὶ στὴν προκειμένη περίπτωση γιὰ τὶς ἀποφάσεις τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης (Βλ. σχετικῶς καὶ π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, Τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Θεοῦ, Μιὰ Ὀρθόδοξη ἐρμηνεῖα τῆς Ἐκκλησίας, ἔκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 1999, σελ. 80-83).

Μὲ βαθύτατο σεβασμὸ
ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν Σας
Δημήτριος Τσελεγγίδης
Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Α.Π.Θ.